

ZWIĄZEK AUSTRALIJSKI
Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

1. Informacje ogólne

Powierzchnia	7.741.220 km ²	
Ludność:	23.470.145	
Podział administracyjny	6 stanów i 2 terytoria specjalne	
Religia	30% - bez wyznania, 23,1% - protestanci, 22,6% - katolicy, 2,6% - muzułmanie, 2,4% - buddyści, 2,3% - prawosławie, 1,9% - hinduiści	
Stolica	Canberra (423 tys.)	
Ustrój	monarchia konstytucyjna	
Waluta	dolar australijski (AUD)	
Głowa państwa (Królowa W. Brytanii)	Elżbieta II	od 06.02.1952
Gubernator Gen. reprezentujący Królową	Sir Peter Cosgrove	od 28.03.2014
Szef rządu (premier)	Scott Morrison	od 24.08.2018
Minister Handlu, Turystyki i Inwestycji	Simon Birmingham	od 28.08.2018
Ambasador Australii w Polsce	Lloyd Brodrick	od 10.2019
Ambasador RP w Australii	Michał Kołodziejki	od 11.2017

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*
PKB całkowity (w mld USD)	1 457,5	1 235,1	1 267,8	1 386,8	1 420,0	1 376,3	1 375,4
PKB na 1 mieszkańca (PPP) (w tys. USD)	44 714	45 157	45 645	46 023	46 544	46 601	46 910
PKB (wzrost w %)	2,6	2,5	2,8	2,4	2,7	1,7	2,3
Inflacja (w %)	2,5	1,5	1,3	2,0	2,0	1,6	1,8
Stopa bezrobocia (w %)	6,0	6,1	5,7	5,6	5,3	5,1	5,1
Eksport towarów (w mld USD)	187,1	188,1	191,4	224,5	236,8	-	-

Import towarów (w mld USD)	210,1	207,3	198,3	221,4	226,8	-	-
BIZ w Australii (mld USD)	56,3	54,7	57,6	66,2	b.d.	-	-
BIZ Australii za granicą (mld USD)	21,8	20,5	20,0	24,1	b.d.	-	-

Źródło: IMF - World Economic Outlook, October 2019; CIA Factbook May 2019; UNCTAD Stat May 2019

3. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza Australii

Australia jest formalnie monarchią konstytucyjną, której głową państwa jest królowa Elżbieta II reprezentowana przez gubernatora generalnego. Realną władzę wykonawczą sprawuje jednak rząd na czele którego stoi premier. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament (Senat i Izba Reprezentantów), a wymiar sprawiedliwości składa się z Federalnego Sądu Najwyższego, Sądu Federalnego oraz stanowych sądów najwyższych i terytorialnych.

Każdy stan w Australii posiada własną konstytucję, organ ustawodawczy i rząd, na czele którego stoi premier lub w przypadku terytoriów Chief Minister. Stany posiadają władzę legislacyjną praktycznie w większości obszarów, natomiast rząd federalny decyduje o kluczowych dla kraju kwestiach, takich jak: stosunki polityczne i gospodarcze Australii z innymi krajami, podatki federalne, obronność, waluta i inne.

Australia jest trzynastą największą gospodarką na świecie z PKB przekraczającym 1,4 trylionu USD. W ostatnich dwudziestu latach PKB wzrósł trzykrotnie. Od końca 1991 r. gospodarka generowała pozytywny wzrost gospodarczy i rosła najszybciej spośród gospodarek wysoko rozwiniętych. W 2019 r. wzrost gospodarczy wyhamował do 1,8%, co jest najniższym wynikiem od niemal dekady.

Australia posiada jeden z najwyższych nominalnych PKB per capita na świecie, stanowiący prawie pięciokrotność średniej światowej. Gospodarka oparta jest głównie na sektorze usług (71% PKB), przemyśle (25% PKB) i rolnictwie (3,6% PKB).

Australia jest czwartym największym producentem węgla i największym jego eksporterem, posiada prawie 13% światowych rezerw węgla. Ponadto jest największym producentem rudy żelaza na świecie, posiadającym również największe jej zasoby, drugim największym producentem złota na świecie o największych zasobach oraz piątym największym producentem miedzi na świecie, a także trzecim producentem LNG na świecie. Australia jest również czołowym producentem cynku (3 na świecie), ołowiu (2), niklu (5), uranu (3), boksytu (1), diamentów, opalu, aluminium. Zasoby naturalne odpowiadają za 7% PKB Australii.

Polityka zagraniczna rządu skoncentrowana jest w regionie Azji i Pacyfiku. Fakt ten, połączony z napięciami i kryzysem w relacjach Australii z Indonezją na początku 2015 r., oraz podpisaniem w 2014 r. umów o wolnym handlu z Japonią, Republiką Korei, ChRL oraz aktywnym uczestnictwem Australii w negocjacjach porozumienia TPP przyczynił się do skupienia większej uwagi na najbliższym sąsiedztwie i relacjach z głównymi partnerami gospodarczymi oraz na obniżeniu zainteresowania innymi regionami świata. Pomimo tego, Australia jest żywotnie zainteresowana rozwijaniem współpracy gospodarczej, naukowo-technicznej i inwestycyjnej z Unią Europejską, czego dowodem jest wola zawarcia umowy FTA z UE.

3.1. Wpływ SARS-CoV-2 na gospodarkę Australii

Pożary na przełomie 2019 i 2020 roku oraz przede wszystkim pandemia koronawirusa szczególnie dotknęły branżę turystyczną, edukacyjną (Australia czerpie znaczne dochody ze studentów zagranicznych), przemysł lotniczy, jak również rolnictwo i handel. Rząd ogłosił serię pakietów pomocowych dla gospodarki (wstępnie na 6 miesięcy, obecnie częściowo przedłużone), w tym trzy główne o łącznej wartości ok. 320 mld AUD, tj. 16,4% rocznego PKB Australii: JobKeeper (pomoc dla pracodawców w celu utrzymania miejsc pracy), JobSeeker (wsparcie dla osób bezrobotnych), JobMaker (tworzenia miejsc pracy przez szkolenia zawodowe). Ponadto, wprowadzono zasiłki dla osób o najniższych dochodach, obniżono podatki dla MŚP i gospodarstw domowych, przedłużono okres spłaty rat kredytów, czasowo zakazano eksmisji. W celu zapobieżenia wrogim przejęciom i wyprzedaży majątku, wprowadzono również obowiązek uzyskania zgody rządu na nowe inwestycje zagraniczne.

Wskutek wdrożenia programów ożywienia gospodarki dotkniętej pandemią, w zakończonym 30 czerwca 2020 r. roku fiskalnym 2019-20 deficyt budżetowy osiągnął 85,8 mld AUD. Bezrobocie wzrosło do 7,4%. Pandemia zakończyła najdłuższy okres nieprzerwanego wzrostu gospodarczego (29 lat). W II kwartale gospodarka Australii odnotowała największy kwartalny spadek PKB w swojej

historii: 7% (-6,3% w skali rok do roku). Odbicie może nastąpić dopiero w roku fiskalnym 2021-22, natomiast sytuacja na rynku pracy i w sektorze finansów publicznych pozostanie trudna.

4. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej Polska-Australia

- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Australią w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, podpisana w Canberze 7 maja 1991 roku (Dz.U. z 1992, Nr 39, poz. 166);
- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Australią w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, sporządzona w Canberze 7 maja 1991 roku (Dz.U. z 1992, Nr 41, poz. 177);
- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Australią o zabezpieczeniu społecznym oraz Porozumienie Administracyjne do Umowy podpisane w Warszawie 7 października 2009 roku (Dz.U. nr 172 z 2010 r.);
- Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Australijskiego w sprawie wydawania wiz uczestnikom Programu „Zwiedzaj i Pracuj”, podpisane w Warszawie w dniu 28 marca 2014 roku (M.P. z 2014 poz. 872).

5. Wymiana handlowa Polski z Australią

Obroty towarowe Polski z Australią w latach 2015-2020 (w mln USD)

	2015	2016	2017	2018	2019	Wzrost 2019/2018 %	I-VII 2020	Wzrost I-VII 2020/ I-VII 2019 %
Eksport	566,4	559,1	713,8	660,7	715,4	8,3	467,0	34,0
Import	329,3	355,3	584,9	495,5	612,3	23,6	180,8	-49,4
Obroty	895,7	914,5	1 298,7	1 156,2	1 327,7	14,8	647,9	-8,2
Saldo	237,1	203,8	128,9	165,3	103,2	x	286,2	x

Źródło: Insigos MR

W obrotach z Australią nie ma jednoznacznej tendencji. W jednym roku eksport/import może szybko rosnąć, by w kolejnym notować spadki. Takie duże wahania dynamik są charakterystyczne dla rynków, z którymi notujemy niewielkie w ujęciu wartościowym obroty towarowe.

W 2018 r. Australia zajęła 41. pozycję w polskim eksporcie i 51. w imporcie. W całości obrotów udział tego kraju jest znikomy i w 2018 r. wyniósł 0,25% polskiego eksportu i 0,18% importu.

W 2019 r. obroty towarowe Polski z Australią zwiększyły się o prawie 15%, a wynikało to głównie z dynamicznego wzrostu importu – o prawie 24%. W tym samym czasie polski eksport do Australii zwiększył się o 8,3% i osiągnął wartość 715,4 mln USD. Dodatkowo saldo obrotów wyniosło 103,2 mln USD.

W 2019 r. w polskim eksporcie dominowały wyroby przemysłu elektromaszynowego (41,6% udziału), artykuły rolno-spożywcze (16,4% udziału; wzrost eksportu o 24% w porównaniu z 2018 r.) oraz wyroby przemysłu chemicznego (13,7% udziału; wzrost eksportu o 12% w porównaniu z 2018 r.).

Głównymi towarami w polskim eksporcie do Australii w 2019 r. były:

- reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części – 15% udziału (ok. 107 mln USD),
- pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria – 13,5% (ok. 96 mln USD),
- maszyny i urządzenia elektryczne i ich części i akcesoria – 7,5% (53,6 mln USD),
- mydło, preparaty piorące, smarowe, do czyszczenia, szorowania, świece, preparaty dentystyczne – 6,2% (ok. 44 mln USD),
- perły, kamienie szlachetne, półszlachetne, metale szlachetne, plater, sztuczna biżuteria, monety – 6% (43 mln USD),
- meble, pościel, materace, lampy, reklamy świetlne – 4,6% (ok. 33 mln USD).

W 2019 r. z Australii importowaliśmy przede wszystkim produkty mineralne o wartości prawie 495 mln USD, ich przywóz zwiększył się o 27% i stanowiły one niemal 81% całego polskiego importu. Na

kolejnych pozycjach znalazły się skóry (35,1 mln USD; wzrost o 157%; 5,7% udziału) i wyroby przemysłu elektromaszynowego (31,5 mln USD; spadek o 7%; 5% udziału).

Głównymi towarami w polskim imporcie z Australii w 2019 r. były:

- paliwa i oleje mineralne, substancje bitumiczne, woski mineralne – 75% (459,5 mln USD),
- artykuły ze skóry wyprawionej (siodlarskie, rymarskie, torebki, pojemniki) – 5,5% (ok. 34 mln USD),
- rudy metali, żużel i popiół – 4,2 % (ok. 26 mln USD),
- przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, medyczne itp. i ich części i akcesoria – 2,3% (14 mln USD).

Po 7 mies. 2020 r. nasze obroty towarowe z Australią osiągnęły wartość 713 mln USD (spadek o 10,5%). W tym samym czasie **polski eksport wzrósł o 30%** (514 mln USD) w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku, a import zmniejszył się o 51% (200 mln USD).

6. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według danych NBP w 2019 r. odnotowano napływ kapitału z Australii do Polski w wysokości 10,3 4,6 mln USD. Stan zobowiązań z tytułu australijskich BIZ w Polsce na koniec 2019 r. wyniósł 1,9 mln USD. Dla porównania w 2018 r. miał miejsce napływ kapitału australijskiego na poziomie 4,6 mln USD, natomiast stan zobowiązań był ujemny i wynosił 21,8 mln USD.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 r. w Polsce funkcjonowały 44 podmioty z udziałem kapitału australijskiego. Znaczną większość tych przedsiębiorstw, tj. 31, stanowiły spółki zatrudniające do 9 osób. 2 spółki zaklasyfikowano jako „duże”, tj. takie, w których udział kapitału zagranicznego przekraczał 1 mln USD.

Przedsiębiorstwa z kapitałem australijskim, są to inwestorzy, dystrybutorzy i importerzy działający m.in. w sektorze logistycznym, wydobywczym, usług finansowych, sektorze dóbr konsumpcyjnych i energii, jednak w **większości są to inwestycje dokonywane przez zagraniczne spółki zależne firm australijskich.** Inne formy obecności przedsiębiorców australijskich na polskim rynku, to działalność oparta na systemach franczyzowych i współpraca w obszarze szkolnictwa za pośrednictwem biur agentów edukacyjnych.

W styczniu 2018 r. UOKIK wydał zgodę na przejęcie wielkopolskiej sieci telekomunikacyjnej Inea przez australijski fundusz inwestycyjny Macquarie European Infrastructure Fund 5 (MEIF5) zarządzany przez Macquarie Infrastructure and Real Assets (MIRA). Macquarie Infrastructure and Real Assets zapowiada, że będzie wspierał Ineę w dalszym rozwoju, m.in. w rozbudowie infrastruktury światłowodowej w ramach unijnego Programu Polski Cyfrowej 2014-2020 oraz wyjściu z działalnością poza Wielkopolskę.

Inni australijscy inwestorzy w Polsce to m.in.: Ansell Limited (wyroby z gumy), Balamara Resources (sektor wydobywczy), Brambles Limited (wynajem urządzeń i sprzętu), Bravura Solutions Limited (oprogramowanie komputerów, consulting), Coffey International Development (budownictwo), Goodman Group (nieruchomości), Hutton Energy Plc. (usługi architektoniczne i techniczne), Lend Lease Project Management & Construction Pty Limited (usługi architektoniczne i techniczne), Linc Energy Ltd (sektor wydobywczy Linc Energy), Prairie Mining Limited (sektor wydobywczy), Squiz (konsulting i oprogramowanie do komputerów).

Z kolei stan należności z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Australii na koniec 2019 r. wyniósł 0,7 mln USD. W tym samym czasie Polska wycofała z Australii 2,4 mln USD.

7. Dostęp do rynku Australii

Rynek australijski jest generalnie otwarty i konkurencyjny, nie licząc znaczących ograniczeń taryfowych i pozataryfowych w eksporcie wielu towarów rolnych.

Należy zwrócić uwagę, że oprócz przepisów federalnych, każdy stan ma własne, często wcale nie „kompatybilne” przepisy dopuszczające produkty do rynku – fitosanitarne, zdrowotne, bezpieczeństwa produktów, etykietowania, opodatkowania itp.

Rynek stanowi 23,5 mln konsumentów, rozlokowanych w kilku skupiskach ludzkich na wybrzeżu dookoła kontynentu australijskiego. To determinuje warunki prowadzenia biznesu - znaczne odległości pomiędzy skupiskami konsumenckimi, różne przepisy, słaba lub nieobecna infrastruktura drogowa pomiędzy poszczególnymi stanami.

Dla australijskiego urzędu podmiotem/partnerem jest zawsze miejscowy podmiot australijski – importer – i to on załatwia z władzami celnymi wszelkie formalności, on odpowiada za właściwą klasyfikację celną sprowadzanych produktów, opłaty i wynikające z tego tytułu konsekwencje.

Importer przekazuje swojemu dostawcy zagranicznemu wszelkie informacje dotyczące wymogów importowych i wymaganych opłat niezbędnych do właściwej kalkulacji ceny towaru. Bez importera (miejscowej firmy bądź ew. australijskiego rezydenta) nie można wprowadzić żadnych towarów na obszar celny Australii.

Czynnikami utrudniającymi dostęp do lokalnego rynku dla polskich firm są m.in.: odległość geograficzna, ograniczony dostęp do bezpośrednich odbiorców z uwagi na częstą praktykę importerów utrzymywania relacji biznesowych i dostaw wyłącznie za pośrednictwem zamorskich agentów, słabo rozwinięta, ze względu na rozmiar kraju, wewnętrzna sieć infrastrukturalna, skupienie ludności w kilku znacznie od siebie oddalonych największych aglomeracjach miejskich, federalna struktura państwa i administracji z często odrębnymi dla poszczególnych stanów regulacjami administracyjnymi i gospodarczymi, restrykcyjne procedury i przepisy wizowe, graniczne i fitosanitarne.

Z drugiej strony czynnikami ułatwiającymi dostęp do rynku Australii jest coraz większa i pozytywna rozpoznawalność Polski i polskich produktów w tym kraju, przynależność Polski do jednolitych struktur gospodarczych UE, podobna polityka pro-biznesowa i ochrony środowiska Polski i Australii oraz coraz większa aktywność polityczno-gospodarcza we wzajemnych relacjach.

W przypadku Australii inicjatywę wejścia na rynek należy rozpocząć od podstaw, tj. od prezentacji polskiej oferty na właściwych, specjalistycznych targach branżowych, skupiających profesjonalistów oraz konsumentów licznie je odwiedzających. Udział w targach mógłby być pierwszym krokiem do rozpoznania możliwości i warunków rynkowych w tym kraju.

8. Umowa o wolnym handlu UE – Australia

Prace nad mandatem negocjacyjnym umowy o wolnym handlu UE-Australia trwały od września 2017 r. W dniu 22 maja 2018 r. Rada Unii Europejskiej, przy poparciu Polski, przyjęła decyzję upoważniającą Komisję Europejską do rozpoczęcia negocjacji umowy o wolnym handlu między UE a Australią i Nową Zelandią.

W ramach prac nad wytycznymi dla Komisji Europejskiej na te negocjacje Polska zabiegała o właściwe zapisy, w tym np. uwzględnienie wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego oraz konieczność szczególnego jego traktowania podczas negocjacji. Stosowne zapisy, przyjęte przez Radę UE, znalazły się w tych wytycznych.

W pierwszej połowie 2020 r. odbyły się dwie rundy negocjacyjne, a we wrześniu br. kolejna – ósma. Negocjacje odbywają się w dość szybkim tempie. Część tekstu FTA jest uzgodniona. Strony wymieniły projekty ofert we wszystkich obszarach (towary, usługi i inwestycje, zamówienia publiczne). Nieznany jest termin ewentualnego zakończenia negocjacji.

W relacjach handlowych z Australią polscy przedsiębiorcy napotykają na bariery pozataryfowe dotyczące np. produktów rolno-spożywczych, takich jak mięso wołowe, produkty mleczne oraz owoce i warzywa. Zakładamy, że negocjacje FTA przyczynią się do usunięcia obecnie występujących barier, a tym samym dalszego polepszenia relacji gospodarczych jak i wzrostu polskiego eksportu do tego kraju.

9. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W sierpniu 2018 r. odbyła się pierwsza, historyczna, wizyta Prezydenta RP w Australii i Nowej Zelandii. Ze strony Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w delegacji uczestniczył pan Tadeusz Kościński, Podsekretarz Stanu. W kwestiach gospodarczych poruszane były tematy współpracy inwestycyjnej, IT/Fintech, współpracy w sektorze obronnym i bezpieczeństwa, górnictwa i technologii pro-środowiskowych. Prezydentowi towarzyszyła także delegacja wiceministra energii Grzegorza Tobiszowskiego oraz polskich firm i instytucji z branży energetycznej (JSW, Gaz System, Polskie LNG, Famur, BGK, GIG, WUG). Podczas wizyty miało miejsce otwarcie biura ZBH PAIH w Sydney oraz spotkanie z inwestorami australijskimi.

Od 5 kwietnia 2018 r. do końca 2019 r. realizowany był branżowy program promocji w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój dla branży części samochodowe i lotnicze.

10. Przedstawicielstwa dyplomatyczne i ZBH PAIH

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Canberze

Ambasador – **Pan Michał Kołodziejski**

7 Turrana Street, Yarralumla ACT 2600 Australia

tel: (+61-2) 6272 1000

fax: (+61-2) 6273 3184

tel. dyżurny: (+61) 411 540 466

e-mail: canberra.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Sydney

Konsul Generalny: **Monika Kończyk**

Australia, Sydney, 10 Trelawney Street, Woollahra NSW 2025

tel.: (+61 2) 9363 9816 do 8

tel. dyżurny: (+61) 419 488 677

faks: (+61 2) 9327 2216

e-mail: sydney.kg.sekretariat@msz.gov.pl

www.sydney.msz.gov.pl

Konsulat RP w Adelajdzie

Konsul Honorowy: **Gosia Hill** (język konsula: polski, angielski)

64 Melbourne Street, North Adelaide, SA 5006, Australia

tel: (+61) 412 061 720

e-mail: gosia.hill@network64.com.au

Konsulat RP w Brisbane

Konsul Honorowy: **dr Theresa Elizabeth Lauf** (język konsula: polski, angielski)

Australia, Brisbane, 758 Robinson Road West, Aspley, QLD 4034

tel.: (+61-7) 3262 1310

tel. kom.: (+61) 413 254 369

faks: (+61-7) 3263 1415

e-mail: polishconsulbrisbane@gmail.com

Konsulat Genaeralny Rzeczypospolitej Polskiej w Melbourne

Honorowy Konsul Generalny: **dr George John Łuk-Kozika** (język konsula: polski, angielski, francuski, niemiecki)

Australia, Melbourne, 20 Collins Street, VIC 3000

tel.: (+61-3) 9654 5180

tel. dyżurny: (00-61) 401 494 218

faks: (+61-3) 9654 5180

e-mail: georgejluk@hotmail.com

Konsulat RP w Perth

Konsul Honorowy: **Paul Bitdorf** (język konsula: polski, angielski)

Adres: 180 Newcastle Street, Perth WA 6000

Adres korespondencyjny: PO Box 1942, Subiaco WA 6904

tel.: (+61-8) 9483 0025

tel. kom.: (+61) 414 653 636

e-mail: enquiries@polishconsulatewa.com

paul.bitdorf@polishconsulatewa.com

Konsulat RP w Hobart

Konsul Honorowy: **Ed Kremzer** (język konsula: polski, angielski)

adres: 7 Waverley Ave., Mt. Stuart Tasmania 7000

tel.: +61 3 62281040

tel. dyżurny: +61 417340131

e-mail: polishconsultas@gmail.com

język konsula: polski, angielski

Ambasada Australii w Warszawie

Ambasador – **Pan Lloyd Brodrick**

Ul. Nowogrodzka 11

00-513 Warszawa

tel. 22 521 34 44

faks: +48 22 627 35 00

e-mail: ambasada.australia@dfat.gov.au

www.poland.embassy.gov.au

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH

Kierownik biura: **Pan Jakub Wilhelm**

tel.: +61 429 169 564

e-mail: jakub.wilhelm@paih.gov.pl

www.australia.trade.gov.pl